

Ekonomiye Dair Öne Çıkan Düzenlemeler ¹

25 – 31 Ocak 2024

Ayçiçek tohumu ve ham yağda gümrük vergisi oranları indirildi

Ayçiçeği tohumu ve ham ayçiçek yağında gümrük vergisi oranları indirildi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın imzasıyla Resmi Gazete'de yayımlanan karara göre, ayçiçeği tohumu ve ham ayçiçek yağında gümrük vergisi oranları indirildi.

Buna göre, 100 bin ton yağlık ayçiçeği tohumu ve 250 bin ton ham ayçiçek yağı ithalatı için tarife kontenjanı açıldı. Bu kapsamda ithal edilecek yağlık ayçiçeği tohumunda gümrük vergisi yüzde 27'den yüzde 12'ye indirilirken ham ayçiçeği yağında ise yüzde 36 olan gümrük vergisi yüzde 22'ye çekildi.

Söz konusu karar 15 Nisan 2024'e kadar geçerli olacak.

Konuyla ilgili Ticaret Bakanlığından yapılan açıklamada kararın; spekülasyon fiyat artışlarının önlenmesi, piyasada arz ve talep şartları ile fiyat hareketlerinin doğru yönlendirilmesi amacıyla alındığı ifade edilerek "Hasat döneminde yüksek gümrük vergileri uygulanarak çiftçilerimize gerekli korumanın sağlandığı ayçiçeği tohumunda; yerli tohum arz miktarının ve ayçiçeği yağı tüketiminin artacağı öngörülen dönemlerde, ayrıca kuraklık gibi iklim şartları ve küresel üretimde meydana gelen değişiklikler de dikkate alınarak, ihtiyaç duyulan oranda ve çiftçilerimizi olumsuz etkilemeyecek ölçüde bir düzenlemenin yapılması ihtiyacı oluşmuştur. 2023 yılının ağır kuraklık şartlarının olumsuz etkilerine rağmen, ülkemizin halihazırda sahip olduğu ayçiçeği tohumu ve ham yağ stoku yeterli olmakla birlikte, bu yapılan düzenleme ile önümüzdeki yazın hasat dönemine kadar ayçiçeği piyasalarının sağlıklı işleminin devamını teminen gerekli aksiyon alınması amaçlanmıştır" denildi.²

¹ Bu bülten TEPAV tarafından hazırlanmakta ve iş dünyasının yakından takip ettiği vergi, istihdam, devlet destekleri, ticaret ya da finansal alanlardaki öne çıkan yasal düzenlemeleri esas almaktadır.

² Yağlık Ayçiçeği Tohumu ve Ham Ayçiçeği Yağı İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8142), Resmi Gazete, Sayı: 32441. (26 Ocak 2024)

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/01/20240126-2.pdf>

Merkez Bankası politika faizini yüzde 45'e çıkardı, faiz artışlarının sonuna gelindiği mesajı verdi

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu (PPK), 2024'ün ilk toplantısında politika faizini 250 baz puan artırarak yüzde 45'e çıkardı. PPK kararında "gerekli parasal sıkılık düzeyine ulaşıldığı" belirtilerek faiz artışlarının sonuna gelindiği mesajı verildi.

PPK'nın açıklamasında, "Kurul, parasal sıkılaştırmanın gecikmeli etkilerini de göz önünde bulundurarak dezenflasyonun tesisi için gerekli parasal sıkılık düzeyine ulaşıldığını ve bu düzeyin gerektiği müddetçe sürdürüleceğini değerlendirmiştir" denildi.

Açıklamada ayrıca şu ifadeler yer aldı:

"Kurul, politika faizinin mevcut seviyesinin aylık enflasyonun ana eğiliminde belirgin bir düşüş sağlanana ve enflasyon beklentileri öngörülen tahmin aralığına yakınsayana kadar sürdürüleceğini değerlendirmiştir. Enflasyon görünümü üzerinde belirgin ve kalıcı riskler oluşması durumunda ise parasal sıkılık gözden geçirilecektir."³

Doğalgazda şubat tarifesinde değişikliğe gidilmedi

Boru Hatları ile Petrol Taşıma AŞ (BOTAŞ), şubat ayı itibarıyla mesken ve sanayi abonelerinin kullandığı ile elektrik üretim amaçlı gazın satış tarifesinde değişiklik yapılmadığını bildirdi.

BOTAŞ'ın internet sitesinde yayımlanan tarife tablosuna göre, doğal gazda şubatta geçerli olacak mesken ve sanayi abonelerinin tarifi ile elektrik üretim amaçlı tarife sabit kaldı. Buna göre, BOTAŞ'ın konut tüketicileri için dağıtım şirketlerine Şubat'ta uygulayacağı satış fiyatı 1000 metreküp doğalgaz için 4 bin 80 lira olarak açıklandı.

Sanayi abonelerinin tarifi, kademe 1 için 1000 metreküp doğal gazda 8 bin 549 lira, kademe 2 için ise 11 bin 374 lira olarak belirlendi.

Elektrik üretim amaçlı tarifede ise 1000 metreküp doğalgazın fiyatı 12 bin lira olarak duyuruldu. Doğalgazda fiyat tarifeleri aylık hesaplanıyor. Kurumun internet sitesinde yer alan duyuruda,

³ Para Politikası Kurulu Kararı: Karar Sayısı: 2024-01. (25 Ocak 2024)

<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/e4645a0b-886c-4a53-b6c3-510b42b3cb0e/DUY2024-01.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-e4645a0b-886c-4a53-b6c3-510b42b3cb0e-oR0hJtH>

"Household Energy Price Index (HEPI) fiyatları esas alındığında halen konutlarda, Ukrayna'dan sonra Avrupa ülkeleri arasında en düşük doğal gaz fiyatı ülkemizde uygulanmaktadır." ifadesi kullanıldı.⁴

TCMB'den Ziraat Finansal Teknolojiler'e faaliyet izni

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), Ziraat Finansal Teknolojiler Elektronik Para ve Ödemeler Hizmetleri AŞ'ye elektronik para kuruluşu olarak faaliyet izni verdi.

TCMB'nin Ziraat Finansal Teknolojiler Elektronik Para ve Ödemeler Hizmetleri AŞ'ye elektronik para kuruluşu olarak faaliyet göstermesine izin verildiğine dair kararı, Resmi Gazete'de yayımlandı.

Karara göre, Ziraat Finansal Teknolojiler Elektronik Para ve Ödemeler Hizmetleri AŞ'ye, "ödeme hizmetleri" ile "elektronik para ihracı hizmetlerini" sunması için izin verildi.

Öte yandan, Banka, Birleşik Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para AŞ'nin de faaliyet izni kapsamını genişletti.

Kararla şirketin, Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanunda belirtilen "kullanıcının isteğiyle farklı bir ödeme sağlayıcısındaki hesapla ilgili ödeme emri başlatabilmesi" ve "kullanıcının onayı alındığında çevrim içi platformlarda bulunan bir veya daha fazla ödeme hesabına ait toplu bilgileri sunması" onaylandı.

Söz konusu kararlar, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para İhracı ile Ödeme Kuruluşları ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Yönetmelik uyarınca alındı.⁵

TCMB'den zorunlu karşılıkla miktarsal sıkılaştırma adımı

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), Türk lirası (TL) mevduata geçişin desteklenmesi amacıyla yeni bir adım attı.

TCMB'nin Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliği Resmi Gazete'de yayımlandı.

⁴ Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. Genel Müdürlüğünden: 2024 Yılı Şubat Ayı Doğal Gaz Toptan Satış Fiyat Tarifesi Hakkında Kamuoyu Duyurusu. (30 Ocak 2023)

<https://www.botas.gov.tr/Sayfa/2024-yili-subat-ayi-dogal-gaz-toptan-satis-fiyat-tarifesi/746>

⁵ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından: Ziraat Finansal Teknolojiler Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri A.Ş.'ye Elektronik Para Kuruluşu Olarak Faaliyet Göstermek Üzere Faaliyet İzni Verilmesine İlişkin Karar, Resmi Gazete, Sayı: 32445. (30 Ocak 2024).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/01/20240130-5.pdf>

Buna göre, zorunlu karşılık uygulamasında, piyasa mekanizmalarının işlevselliğini artıracak, makro finansal istikrarı güçlendirecek ve miktarsal sıkılaştırma yoluyla parasal aktarımın desteklenmesini sağlayacak değişiklikler yapılması kararı alındı.

Bu kapsamda, kur koruması sağlanan hesaplar için zorunlu karşılık oranlarının 6 aya kadar olan vadelerde yüzde 30'dan yüzde 25'e indirilmesine, yabancı para cinsinden mevduat/katılım fonu (yurt dışı bankalar mevduatı/katılım fonu ve kıymetli maden depo hesapları hariç) için tüm vadelerde TL cinsinden tesis edilen ilave zorunlu karşılık oranının yüzde 4'ten yüzde 8'e yükseltilmesine karar verildi.

Söz konusu düzenlemelerle TL mevduata geçişe yönelik adımlar güçlendirilirken miktarsal sıkılaştırma sürecine devam edildiği belirtildi.

Sadeleşme süreci ve miktarsal sıkılaştırmaya ilişkin adımlar, Para Politikası Kurulu'nun ilan ettiği ilkeler doğrultusunda devam edecek.

Para Politikası Kurulu'nun 25 Ocak 2024 tarihli kararında, devam eden sadeleştirme süreciyle uyumlu şekilde kredi arzında ve mevduat faizinde gözlenebilecek oynaklıklara karşın makroihtiyati kararlarla parasal aktarım mekanizmasının destekleneceği belirtilirken sterilizasyon araçlarının çeşitliliği artırılarak miktarsal sıkılaştırmaya devam edileceği bildirilmişti.⁶

Enerji sektöründe siber güvenlik düzenlemesinin kapsamı genişletildi

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK), Enerji Sektöründe Siber Güvenlik Yetkinlik Modeli Yönetmeliğinde değişikliğe gitti.

EPDK'nin Enerji Sektöründe Siber Güvenlik Yetkinlik Modeli Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliği, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Buna göre, Türkiye Elektrik İletim AŞ (TEİAŞ) Uzaktan Kontrol ve Kumanda Merkezi (SCADA) veya Enerji Yönetim Sistemi (EMS) ile seri tabanlı iletişim yöntemlerini kullanmadan haberleşen elektrik üretim tesisleri ve Black-Start özelliğine sahip elektrik üretim tesisi sahipleri, Enerji Sektöründe Siber Güvenlik Yetkinlik Modeli Yönetmeliği kapsamına alındı.

"Black-Start", bir elektrik santralının veya elektrik şebekesinin bir bölümünün, tamamen veya kısmen kapandığında harici elektrik güç iletim şebekesinin desteği olmadan yeniden başlatılması anlamına geliyor.⁷

⁶ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğ (Sayı: 2013/15)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2024/2), Resmi Gazete, Sayı: 32445. (30 Ocak 2024).
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/01/20240130-3.htm>

⁷ Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan: Enerji Sektöründe Siber Güvenlik Yetkinlik Modeli Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete, Sayısı: 32443, (28 Ocak 2024).
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/01/20240123-3.htm>

Ödeme ve elektronik para kuruluşlarının asgari özkaynak miktarları yeniden belirlendi

Ödeme ve elektronik para kuruluşlarının asgari özkaynak miktarları yeniden belirlendi.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası(TCMB) tarafından hazırlanan Tebliğ Resmi Gazete'de yayımlandı.

Buna göre, ödeme hizmetini gerçekleştiren ödeme kuruluşları için 3 milyon TL, ödeme hizmetini sunanlar hariç olmak üzere diğer ödeme kuruluşları için 5 milyon TL ve elektronik para kuruluşları için 13 milyon TL olarak belirlenen ve 2023 yılında yapılan güncelleme kapsamında mevcut durum itibarıyla sırasıyla 7 milyon TL, 15 milyon TL ve 41 milyon TL olarak uygulanan asgari özkaynak yükümlülüğü tutarları, sırasıyla 10 milyon TL, 20 milyon TL ve 55 milyon TL olarak yeniden belirlendi.⁸

⁸ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından: Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşlarının Asgari Özkaynak Miktarlarının Yeniden Belirlenmesi ile İlgili Tebliğ, Resmi Gazete, Sayısı: 32442, (27 Ocak 2024).

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/01/20240127-8.pdf>